

A

1217

XIX.

4052

FOTO

N. R.

HUSZTI PETER

AENEIS

BARTFA, 1582. 34 lev.

Szk I. 185.

Lh.: MTAK - RM I. 4° 250.

RMr. Qu.
250.

HUSZTI P AENEIS

RMr. Qu.

250.

~~A. 19. F.~~

ÆNEIS,

~~A. 19. F.~~

az az:

A. 7.

AZ TROIAI Æ

NEAS HERTZEG DOLGAI.

Melyben Troia vétele es romlása, Troiaiak bu-
dolások ÆNEASSAL egygút, Hadok Olaz or-
szágban, es Roma városnak eredeti, nagy
szép dizes verfeckel meg
iratik.

Ezzen Notára:

Iollehet nagy fokot szoltunk Sandorrol, &c.

BARTFAN

Nyomtattatot Daud Guttgesel
által.

1582. Eztendőben.

185

~~A. 19. 7.~~

ÆNEIS,

~~A. 19. 7.~~

az az:

A. 7.

AZ TROIAI Æ

NEAS HERTZEG DOLGAI.

Melyben Troia vétele es romlása, Troiaiak bu-
dolások ÆNEASSAL együt, Hadok Olaz or-
szágban, es Roma városnak eredeti, nagy

szép dizes versekkel meg
iratik.

Ezzen Notára:

Iollehet nagy fokot szoltunk Sandorrol, &c.

BARTFAN

Nyomtattatot Daudid Guttgesel
által.

1582. Eztendőben.

In Capitibus versuum hæc sunt
Carmina:

Scribere bella, æternum excidium, Deo ducente,
Romanos, progeniei Romanæ, digito cœpit
Dulcisonas Huztus fides pleetraque mouere.
Longaque percurrens veterum primordia Regum
Per priscos cantu numerare Troianos.
Quaque canunt alij plenis miracula buccis,
Angustè referens ore canit Hungaro Petrus.
Percupiens Petrus Regnorum exponere situs.
Et nunc Troianus veniens Cartagini Hæros,
Arfit amans Dido, magno nupsitque
Reincantam, impudens cogente furore,
Infert se rogo, cantus testudine plectit.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

ELSŐ RÉZ.

Troia veszéssének oka, Görögök hada Troiára,
és Troia megvétele.

EN mostan beszéllem az Romaijakat,
Pogánységben történt szép czoda dolgokat,
Elkezdem Troiájának romlásokat,
Es Romaijaknak onnat származtokat.

Sőt hogy ha valami éktelen történnék,
Írásomban ha mit nem keduellenétek,
Nékem meg boczásson abbol kegyelmetek,
Mi módon éltetek vgy szollok tűnétek.
Király régen Archadia földén vala,
Olaz Dardanusnak azt nevezik vala,
Egyszer az tengerre barkába ő szálla,
Tengervize ragada iut Asiába.

Rettene ezzen ő, mert szép hazaiába
Lehetetlen tenni az Olaz országba,
Ra gondola magát ott meg házassula,
Egy Király leányát ő házassul hozza.

Im lén az Aszontul egy férfi magzattia,
Kit Trosnak neueze, de Király meg hala,
Tros fel neuekeduén egyszer ezt gondola,
Egy igen nagy várost hogy ő fondáltatna.

Bölcszen el kezdette azt el-is kéfzeite,
Eő magárol várost Troiának neueze,
De ez-is meg haluán fia lén helyébe,
Kit Ilusnak hittak egy kő Várat szerze.

A ij Ez-is

Ez-is ő-magáról nevezte Házát,
Ez után-is fokban bírák az Országát,
El vegre Priamus veue birodalmát,
Az Ilium várat es igen nagy Troiát.

Rettenetes de csak ennek lón az wdo,
Világ kezdetitől fogva ennij eztendő,
Három ezer s-nyoltz száz tellyes hét eztendő,
Hecuba afzonnnyal tiztes feleségő.

Egyfzer hát ez Afzony mikor terhés volna,
Ifzonyodo álmodt ő ágyában látá,
Egy egő wfezet hogy szült volna látá,
Mely mia tőueből ki egne szép Troia.

Befzélleni Afzony ezt kezdé Királynak,
Rettenuén az Király meg hadgyá Afzonnak,
Valami leszen az reia gondollyanak,
Azt mind az ideig szűuőkben titkollyák.

El iuta szűletéffenek ideie,
Egy szép fiu magzatot ez világra szűle,
Ezzen meg háborodék Király szűuebe,
Nem tud mit tennie, Afzonnnyal befzélle:

Láttuuk az Gyermekek szép ekes ortzaiát,
Meg vènhettem szánom én kis magzatomat,
Hiszem hogy az Isten viseli gondomat,
De en nem nézhettem magtalan voltomat.

Lenne talám ez nagy romlásunknak oka,
Ki mia el egne tűzzel az szép Troia,
Iob meg hallyon, egy hű emberre biza,
Hogy szörnnyű halállal Gyermekek halna.

Az

Az ki viszi vala az Király magzattiat,
Igen keferűluén Gyermekek szép voltát,
Egy erdőben néki meg vete kis ágyát,
Pástorok fel tarták az Király fiát.

Az Pástorok ötet Parisnak nevezék,
Eő ifiufagában hire neuekedék,
Pástorok közt erősb nincz azt hirdeték,
Mely hir nagy Troiába hamar érkezék.

Erős vitéz Hector nagy Troiában lakék,
Nagy czodállatosnak ereiét befzéllek,
Parissal az egyfzer bayt vini keredzék,
Meg győzé, es Paris fogva viteték.

Tuttára ezt adák Priamus Királynak,
Parissal nagy hireiért Troiába bé hiuák,
Király meg ismere ötet magzattianak,
Nem tudgya mit tegyen, Troiában maraszták.

Egykor Pileus Király Theffalia országban
Mikor lakik vala nagy kazdagfágában,
Az szép Thetis Afzont házassul meg hozuán,
Sok országból lének Királyok az názban.

Reia gyűltek vala Wra s-Afzony nepek,
Eördögi tudományokban nagy bölczek,
Kiket pogánfágban velték Isteneknek,
Mert hatalmas vala ő czelekódetek.

Nagy szép Venus afzony, Iuno, es Minerua,
Es mind az vendégek már vigadnak vala,
Kit az Pello es Mars ott irigylik vala,
Mert őket lakásba nem hitták vala.

A iij

Vala

Derék oitromokat már sokat tveének,
Kikkel az Görögök csak semmit nyerének,
Sok országból Troiát mert meg segeiték,
Az kik Priamusnak iámborfágát vevék.
Vala Napkeletről vitéz Reus Király,
Szereczen országból Vala Memnon Király,
Vala Penthesilea afzony Scythiabol,
Priamusnak tárfa az ÆNEAS Király.
Cziggedenek meg faradának Görögök,
Alnokfágot sokszor ízörzének közöttök,
Troia vételére kikkel az Görögök
Nagyon igyeközüén keufet nyerének.
Ezt Görög vitézek nag szégyennek tarttiák,
Hogy ha Troia alol kely ki szalaniai,
Maid tiz eztendeig kit erőssen vitták,
Illyen álnokfágot vegre el gondolnak.
Nem akaria Isten mind csak azt kiálnak,
Mij kezünkbe adni várat szép Troiának,
Io Istene vagy az ifu Parisnak,
Nagy emleközetit hadgyuk itt Hadunknak.
Tőnek áldozatot Pallas szent Afzonnak,
Eő oltalmazoia mert az szép Troiának,
Haragiát ő rollok el vegye kiálnak,
Kiért nagy fa Louat meg faragtatának.
Ennek mondgyák szertelen ő nagyfágát,
Festéckel meg szijnlék kiuól az oldalát,
Az torkán meg hatták egy kis ál aytoczkát,
Egy néhány száz emberrel tölték meg hafát.

Rako-

Rakodának belé mind fő fő emberek,
Tylandrus, Steneleus, Vlysses ott vellek,
Athamas, Makaon, Pirrus bé menének,
Troas Görög király, es Epeus közöttök.

Ottan derék Tábor ini mind el indula,
Hogy haza menének azt tettetik vala,
Tenger szigetiben meg szállonak vala,
Troiabeliék ezt nem értik vala.

Mind kiczin s-nagy igen örül az Troiában,
Már meg szabadultak azt vélék városban,
Az Tábor helyére ki ióuének fokban,
Kerülik, czodálnak az Lonak nagyfágán.

Az éggijk azt mondgya: De mire valo ez?
Az máfik azt mondgya, Im mely szép marha ez;
Az város kapuyán hogy ha bé ferne ez,
Ez egész világon nagy czuda lenne ez.

No harmadik szolla az nagy sokafágának,
Furiuk es meg lássuk mi voltát ez Lonak,
Vagy gyuiczuk fel, vag vefsük a nag haboknak,
Ne hidgyünk Görögök szép ayandékának.

Oly nagy dulfulással az Neptunus Papia
Várból város által ez helyre szagulda,
O szegény bolondok ezt kiálttia vala,
Görögöket lám mij meg ismertük vala.

Sőt ellenség el ment azt aleittiátok tú,
Eő álnokfágoktul auagy nem feltek tú?
Talám veszedelmönk nem gondollyátok tú,
Ne hidgyetek nekik, az népet vgy kerü.

B

Pap

Derék oitromokat már lokat

Pap ezeket monduán ő fáyát fel veté,
Lonak oldalába az kopyát öklelé,
Az Lo ő-magában vgyan meg-is zenge,
De Népnek el fordúlt efze es elméye.

Rolla nem tudának semmi iót vegezni,
Zaygással Páztorok im kezdének iünni,
Egy Görögöt kötue az Királyhoz vinni,
Kit mezón meg fogták kezdék azt czudálni.

Oly nagy fohazkodást fogoly tefzen vala,
Priamus királyhoz mikoron bé iuta,
Görögöktől erre boczáttatot vala,
Troiat el arullya igy oktatot vala.

Gondolt álnoklággal igy szolla Királynak,
Minden felől csak iay nékem nyomorulnak,
Görögök közt vagyok én fia halálnak,
Elöttöd-is haytom feyemet halálnak.

Ezzen kósereguén Király az Wrackal,
Igyen meg szolleitá az foglyot szép szoual,
Mond meg azt houá még, es mi nemzet volnál,
Fogoly igy felele nagy okos modgyáual.

Néktök bizonyában most elő számlálom,
En dolgom minemű azt nem titkolhatom,
Görög nemzet vagyok én igazán mondom,
Sinonnak neuze ő házánál Atiám.

Engem ízegény Atiám hogy ide boczátá,
Egy Palamedesnek engemet ayanlá,
Kinek hirét neuét nagy fok iámbor tudgya,
Nem iámbor Vlysses az ki el arulta.

Ez Hadba

Ez Hadba mert mikor fel hirdetnek vala,
Vlysses ő-magát ott tefué bolondá,
Sok fele állatot ekeyébe foga,
Czuda keppen mezőt azzockal meg szántá.

Illyen álnokfágot főt azért gondolá,
Ne kellyene hadba el menni Troia alá,
Palamedes Wram raita meg próbálá,
Ha igaz bolondfág szállot volna reia.

Ragada Vlyssesnek egy kis magzattiát,
Szánto vas cleibe vete az kis fiát,
Vlysses fel ránta hamar eke szaruát,
Meg ielenté ezzel csak nagy rauazfágát.

Öt kézfereiteték az Hadba el menni,
Boszzufágát de nem akara el nyelni,
Egy álnok leuelet gondola iratni,
Mely által Wramnak el kely vala vezni.

Mellyet iratot volt Király te szauaddal,
Hogy fogadtad volna nagy ió akarattal,
Hozzad valo hűségét nagy fok ió aranyual
Meg fizetted néki fok talentomockal.

Az Görög Királyhoz mikoron viteték,
Nagy esküüéseckel nem menekődheték,
Mert Vlysses vizont ezzen meg esküüék,
Most-is nálla az pénz csak hogy meg keressék.

Nám reia az éyel Vlysses gondolt volt,
Eyel fátorához Palamedesnek ment volt,
Egy fátkban Aranyat es fok szép pénzt vit volt,
Mellyet reytek helyre fátorba vetet volt.

B ij Az

Derék oltromokat, márlokot...
Az Vlysses beszédére ott meg keressék,
Talentum aranyat sátorban meg lelék,
Méltatlan halállal én Wramat veztek,
Ezzen az én szűuóm meg keseredék.

12
Ezzen éyel nappal mikor firok vala,
Es sokszor Vlyffest meg fenyegetem vala,
Boszzumat állanám azt beszéllem vala,
En reiam-is azért nagy haragia szálla.

De miért beszéllem én mostan ezeket?
Töllem tudakozuán tú az Görögöket,
Meg öllyetek bátor inkább most engemet,
Görög nép köszöni tú-néktek veztemet.

Inkáb Király annál tudákozik vala,
Senki nembánt, vgy mond, es biztattia vala,
Vlyffessel mint iárt azt kérdezi vala,
Mint akadot kézbe hogy ő meg mondana.

Gyakorta akartunk mij innét el menni,
Troia alol kiki hazánkba ozlani,
Sokszor tenger kezdet reiank meg áradni,
Télben pokol idő nem hadgyot indulni.

Immár most vgyan el tekellők magunkban,
Pallas szent Afzonyhoz ég embert boczátuán,
Adgyon oly tanácsot iduendő mondásban,
Mint mehetünk haza Troiát ide hadgyuán.

Tanoság ilyen lén Pallas szent Afzontul,
Tú mikor Troiára indulátok hazúl,
Nem fere el Agamemnon egy vadomtul,
Szaruasomat meg lóué az kéz-iyéből.

Oly

Oly nagy boszzufágom ezért lén reiatok,
Szelet nem boczátek tengeren reiatok,
Mig nem ember vérrel nekem áldoznátok,
Kegyelmességből Troiát meg szállátok.

Csak most-is énnekem tú vgy áldozzatok,
Nagy io szerenczéuel tengeren iárhattok.
Az Kóuet el iutuán hogy mij ezt meg hallók,
Kit kellyen meg ölni nagy fokban kiáltók.

13
Oly nagy haragia rám Vlyffesnek vala,
Mondám mint vezthessen arra gondgya vala,
Annij fok nép közöt engem meg ragada,
Io ez áldozatra ezt kiálttia vala.

Engem kegyetlenül ott meg kőtezenek,
Szómemet bé kőtuén oltárhoz viuének,
Meg rántám karomat, ottan az kőtelek
Szakadának rollam, én vgy el szaladék.

Parttiára tengernek csak gyorsan sieték,
Semling es nád közöt nagy lokat budosék,
Az Görögök elöt én igy el szaladék,
Vtánnok Atiámhoz el menni nem merék.

Immár Király tekincz nagy nyomorufágom,
Sem az Görögök közt ninczen maradáfom,
Itt-is csak felséged lehet én oltalmam,
Méltatlan voltomért Wram tekincz reám.

Tón kegyelmességet az Király ő-velle,
Hátra kőtöt kezét el oldatni kezdé,
Semmit ne fély, vgy mond, csak meg felely erre,
Mij atiánkfia légy halgas kérdésemre.

B ij

De ez

Derék oltromokat már lovat...

De ez igen nagy Ló ki s-mire valo volt?
Ki gondolta, vagy mi vegre csináltak volt?
Sinon vgy felele mint taneitatot volt,
Kezét őzuetęuén mondgyák hog ig szolt volt:

Vęfzem bizonfagra az Napot es Holdot,
Az tő Istentőket, es az én szablyámat,
Immár én nem nézzem az Görög orfzágot,
Igazat beszéllek csak hallyátok fzomat.

Láttuk nagy gyakorta tő ió szerenczétek,
Meg ismertük mely igen volt tő-velletek,
Meg ielentik nijluán az tūnnőn kőnyuetek,
Pallas mind addiglan lenne tő-velletek:

Czuda drága képet hallottunk mij ittben,
Kit Pallas ő-maga néktők adta regen,
Troióban míg állana tizteffegében,
Titkon tanáczkozuán ők nagy szokszor ezzen.

Igen titkon egyfzör im el bé áfsának,
Troia Templomára egy lykat nijtának,
Diomedes es Vlyffes abban indulának,
Az szent Képet ketten Templombol lopának.

Sőt kőzöttünk mikor táborban le tęuek,
Az Képnek fzóméből veres kőny w sęrkezék,
Es kezében az kopya ott meg rezkettetek,
Istennek haragia ezzel ielentetek.

Ott vala kőzöttünk egy Iőuendő mondo,
Calchasnak kit hittunk ez egy igaz mondo,
Ez Kép Görögőknek vgy monda nem méltó,
Mert ismerem hozzánk hogy nem ió akaro.

Nemu-

Ne mulassák el azt Troióba bé adgyák,
Nem mernek bé menni mind ketten azt mődák
Calchas paranczoluán ott az fokafágnak,
Istennek ez Louat ők azért csinálák.

Az Ló nagy voltának csak ez lőn az oka,
Mert oly méltosága az nagy Lónak volna,
Ha bé nem vihetnék kapun nagy Troióba,
Troiót ne segéllye szent Pallas ió-volta.

Sőt ha bé vihetnék mind azt mondgyák vala,
Troia Görögőkön hogy el hatalmazna,
Peleponesusig őket meg haytana,
Sokat az Priamus ezzekről gondola.

Hatalmas Királyok kik velle valának,
Tanáczkban fokat már erről szollának,
Mind igaz beszéde az szegény Sinonnak,
Lám semmi kétfegetes szaua ninczen annak.

Vigyunk áldozatot azért Neptunusnak,
Talám meg ielenti megyünk mij az Lónak,
Ottan Laokon Papot az oltárhoz hiuák,
Város kiuól tenger parton az hól szokták.

Szép két fiáual már az Pap ám el iuta,
Aldozattiát mikor el kezdette volna,
Rettenetes dolog raita történt vala,
Tengerből két Sárkány reiáia iött vala.

Tiztes két Gyermekekét az Papnak meg marák,
Laokont-is szőrnýű keppen meg mardosák,
Sárkányok városba az vtán indultak,
Pallas Templomába menének azt láták.

Vgyan

Derek ottromokat már lo
Vgyan ott el hűle látuan azt az lok nép,
Az Lo öklelésért ez lén azt mondgya nép,
Méltán eset raita azt kiálttia az nép,
Bé vigyúk az Louat mert azt akaria nép.

16 Szanak az mely kaput ackoron hittanak,
Tenger felől magas keritést le rontának,
Városbeli népeckel ki indulának,
Kótelet az nagy Lo nyakára foytának.

Ferfiak, gyöngé Szűzek mind rendre állának,
Szép cneklésséckel az Louat vonyának,
Wrak fő polgárok leg vtol valának,
Házas Atzony népek Lo körül valának.

Igen nagy Innepet ackoron szörzének,
Szép procelsioual városba bé viuék,
Szintén az piatzra az Louat helyheztek,
Zöld ágackal házakat meg ckölleiték.

De mely nagy vigafság már közöttök vala,
Az Louat kerúluén vgy tanzolnak vala,
Egész Troia bortul meg rézégült vala,
Széllel mint az holtak vgy fekúznek vala.

Enni innya nem kely az rauaz Sinonnak,
El iára dolgában az mire boczátták,
Aytoczkát meg nijta torkán az fa Lonak,
Fegyueres Görögök mind el ki szállának.

Szertelen az várost ottan meg bodeiták,
Város viraztoijt először le vagák,
Szigetben töb Görögöknek ielt adának,
Várost minden felől éyel fel gyuytának.

Piatzon

Piatzon, vtzákon nagy kiáltás vala,
Rettenetes romlás ott kezdetet vala,
Estueli bor mindent el nyomot őlt vala,
Eggijk Király várban illyen álmod látá.

Lám ez vala tárfa Priamus királynak,
Kit neueznek vala iámbor ÆNEASNAK,
Látá abrázattiát az meg holt Hectornak,
Kit az előt regen hartzon le vágának.

17 Eő haya szakála vérrel özue tagyot,
Ki monda Æneafnak, hadgy el most álmodot,
Mert tütöket ellenség már mind körül fogot,
Fenekéuel az szép Troia im fel forgot.

Czak szabadulhas ki ez veszedelemből,
Es ragadhasd ki az Szentek képét tűzből,
Tengeren indúly ki maydan ez országból,
Lako helyet kérhetz azért Olaszoktól.

Testében Æneas im meg iszonyodék,
Agyából szököluén el ki futamodék,
Esze veszet nem tudgya mit czeleködgyék,
Város veszedelmét látuan meg felemlék.

Raggadá fegyuerét azzal el indulá,
Egy Pap eleibe először-is iutá,
Apro báluány Isteneket Pap ólébe kapta,
Houá legyünk immár Æneas azt monda.

Az Pap mint szolhata ezt monda Királynak,
Ez vtolso napiok az Troiaijaknak,
Nagy siralmas időre iay miként mij iutánk,
Hirónckel neuónckel az fölpre le romlánk.

C Kegyet-

Kegyetlen Jupiter az iót másnak adta,
Görögök kezében Troiának várossa,
Am az lator Sinon miként el arulta,
Az vtzákat immár mind ellenfeg állya.

Vallának egy-mástol igen nagy firással,
Am egybe talála Troiaij ifiackal,
Ripheus Iphituffal, Hypanis Dunaffal,
Priamus veyéuel vitéz Chorebuffal.

Eggyút halyunk ma meg azzoknak ezt mōda,
Az Hóld világánál Ifiackal indúla,
Az mely ellenfeggel birnak ólik vala,
Fő nélkül fok testet immár lelnék vala.

Mennek vala ezek szoros kőfal közöt,
Szintén találának artzúl egy Görögöt,
Androgeusnek hitták azt az fő Görögöt,
Körüle látá Király nem fok Görögöt.

Itt az Görög vele őket tárfaijnak,
Hól iártok ily késsen monda Æneasnak?
Nyerefeggel fokban immár meg rakottak,
Eszébe veyé hogy nem ió helyen iárnak.

Vinye kezde hátra az Görög ő-magát,
Æneas nem várá végét ő szauának,
Nodeitá Ifiakat azzonnal azzoknak,
Gondot ada néki mint nem baráttianak.

Első szerenczeye ió lén Æneasnak,
Tanáczúl ezt adá egy ifiu tárfának,
Eöltözünk fel ruhayokba az hóltaknak,
Androgeus fegyuerét meg tartá magának.

Riuás

Riuás firás immár városban nagy vala,
Az ellenfeg közöt fokat iártak vala,
Egyet, kettőt, nagy fok helyen ólnék vala,
Az nagy Templom felé indúltanak vala.

Egy szép leányát az Priamus királynak,
Kit neueznek vala az szép Kassandrának,
Wstókénél fogua hát igen vondozzák,
Gyenge keze, lába, néki kötue vadnak.
Lén kőfferűsege ezzen az Királynak,
Görögöckel fokat azzon hartzolának,
Leánt ellenfegtől ackoron el kapák,
Görögök ismerék őket Troiaijaknak.

Oly nagy fokban ám vtánnok eredének,
Vágák, ólék, kiket ahól erhetének,
Hárman vén Királyhoz az várhoz menének,
Hát igen ostromlyák immár az Görögök.

Nagy fok laytra falhoz fel támaztua vala,
Eők-is fok nép közöt fel hágtanak vala,
Az várbelieckel fel szorultak vala,
Azzokhoz fel menni ók sietnek vala.

Görögöket fokat ostromon veztének,
Mert egy magas tornyot reiáyok dőitének,
De semmiből ellenfeg meg nem keuesedék,
Belől fok aytókat, ladákat törének.

Az Király hazára mikoron iutának,
Kiben siuást riuást nagy fokat hallának,
Azzonyok, gyenge Szúzek ott siualkodának,
Az igen vén Priamuffal kik ben valának.

C ij Király

Derek ottromoket m...
Király mint vén ember az kardot fel köté,
Nagy firással monda ő szép felesége,
Wram, Wram kérlek ne meny tőlünk meszze,
Vénfég mia immár nincz erőd fegyuerre.

20 Vénkorunkban Wram ime mire iutánk,
Imhól én wízók szülésem mellyet látám,
Kit mind ez ideig mij köztünk titkolánk,
Im meg vagyon nekünk szép Görög Ilonánk.

Ezzen közben Görög Pyrrhus oda iutá,
Priamufnak fiát ki kergeti vala,
Atia eleibe mikoron az iutá,
Vén szüleije előt Pyrrhus őt le vagá.

Priamus az iámbor mikoron ezt látá,
Az ő szablyaiával Görög Pyrrhushoz vágá,
Payfsának szinét szablya meg sem foga,
Az vén iámbort Pyrrhus ott wítókön kapa.

Eő meg hólt fiának el folyt fok verébe,
Labárol le eyté Királt ott meg ólé,
Az Hecuba afzzont mint rabiát kötözé,
Æneas ezt haluán magában el hűle.

Reméntelen immár csak égyyedül vala,
Egy Templom az várban oly igen szép vala,
Azzon által menni Æneas akará,
Szép Ilona afzzont Templomban találá.

Czak égyyedül Afzzony őmagát meg vontá,
Es az oltar meget el reytezet vala,
Fel geriede ott Æneafnak haragia,
Oh atkozot Afzzony ő-néki így szollá:

Vagyoné

Vagyoné hireddel az mij nagy romlásunk?
Mind te-miattad lén ez nyomorúságunk,
Keduód szerint esék talám mij rabságunk,
Siralomra hozzád az mij vig lakásunk.

21 Rollunk ha mikor emleközöl házadban,
Fogz ezzel kérkődni nagy vig katzagásban,
Bofzzu lett erőttöd az hires nagy Troián,
De meg láttod mint iárz maydan én miattam.

Régen én hallottam ezt fok iámboroktól.
Semmi diczireti ninczen emberektől,
Ha ki Afzzonyembert fegyueréuel meg ól,
Meg-is iob hogy te-is ne meny ki Troiából.

Æneafnak minden szándéka ez vala,
Annál touáb Afzzont élni hogy ne hadná,
Méreg bofzzu szüüét meg szállotta vala,
Troiaij nagy romlást vgy kesfergi vala.

Nagy hertelen Æneafnak édes Anya
Venus afzzony, előtte meg állapot vala,
Edes fiam Æneas, Venus így szol vala,
Mit haragszol, mit szolz így szép Ilonára?

Semmi okot fiam ez Afzzonyra ne ves,
Vődd esződbe magad ne légy ily versenyos,
Gondoly inkább arra mint én vellem iúhes,
Láffad vén Atiáddal otthon-is mint téfzez.

Vagyon ez világon házadbeli népőd,
Kiczin Iuliusod, te szép feleségőd,
Ez ideiglen oltalmaztam erőttöd,
Nem Ilona hanem Iupiter ellenfégőd.

C ij

Vegyé-

Vegyétek elzetökbe tú gonoz fiak,
Egy pogán Királyrol maydan mit hallotok,
Mint kellyen az Atiát, Anyát halgatnotok,
Nyomoruiságokban tú meg se vnyatok.

Világon az Troia igen hires vala,
Kit csak egy Leányért el vezették vala,
Czak keués magáual egy Király marada,
Æneasnak hitták szép Venusnak fia.

Ezt ó edes Anya hartzon meg kerese,
Mint edes születtét vgyan kóserülé,
Keri vala házához hogy tekintené,
Atiát s-felelegét iob volna el vinné.

Eó szüuében Király nagy sokat gondola,
Talám tizteffégében ott hátra maradna,
Ha tób vitézek kózt hartzon meg nem halna,
De azt ó nem szána nezuén vén Atiára.

El indúla Király az Anya előtte,
Atiának hazához csak hamar el gre,
Atiát vén Anchifést nyakon meg ólele,
Szóme nagy sirástul ott verrel könyueze.

Tégód kerlek Atiám, Æneas azt monda,
Mennyünk ki városbol mely felé iob volna,
Willyünk vezteg nappal egy erdős hegy allba,
Hízem Isten gondot visel mij magunkra.

Erre vén Anchifés így szolla fiának,
Az kiknek ereyók vagyon ám fuffanak,
Házammal engemet egygút ma ronczanak,
Eleget eltem már ám bár le vágyanak.

Régi

Régi Troiát nekem hiszem az Istenek
Meg tartották volna ó szent kegyessegek,
Ha akartak volna hogy én többet ellyek,
Város piatzára fót én-is ki megyek.

Vtzákon keresek halált én-magamnak,
Talám kóserülnek Görögök raytam halátnak,
Az ó Istenöknek engemet áldoznak,
Nyomorúlt vén embert elnie nem hadnak.

Meg adom teremtomnek ez kis szeleczkét,
Anyámnak mehében kit nekem engedet.
Mint ió fiu Æneas haluán ez beszédet,
Atiának felele vgy mint kóseredet.

Pirúllyon meg ortzám hog ha azt miuelem,
Nállad nélkül semmit ha én czelekódem,
Sót inkább akarok előtted el veznem,
Legyen tárfaijm kózt ió hirem ió neuem.

Reám kész vagyok mindent értöd fel veñem,
Az kegyetlen Pyrrhus had lásson meg engem,
Az mit Priamuffal czelekódek néztem,
Szómód előt vágion az földre le engem.

Igen hamar Ihu fegyuerét raggada,
Ellenség közibe futnia akara,
Eó szép felesége lábát ám meg kapa,
Ne hadgy gyermekestől Wram gyáz áruáua.

Mert oh Wram mostan nem az vén Atiádat
Gondoly meg engemet te házas-tárfodat,
Mindeneknél inkább te kis magzatodat,
Kinek hadgyod itt kiczin Iuliusodat.

Oly

Vegyétek elzetökbe tú gonoz fiak,
Egy pogán Királyrol maydan mit hallotok,
Mint kellyen az Atiát, Anyát halgatnotok,
Nyomoruiságokban tú meg se vnyatok.

Világon az Troia igen hires vala,
Kit csak egy Leányért el veztették vala,
Czak keués magáual egy Király marada,
Æneasnak hitták szép Venusnak fia.

Ezt ó edes Anya hartzon meg kerese,
Mint edes születtét vgyan kőserülé,
Keri vala házához hogy tekintené,
Atiát s-felelegét iob volna el vinné.

Eő szüuében Király nagy sokat gondola,
Talám tizteffegében ott hátra maradna,
Ha tób vitézek közt hartzon meg nem halna,
De azt ó nem szána nezuén vén Atiára.

El indúla Király az Anya előtte,
Atiának hazához csak hamar el gre,
Atiát vén Anchifést nyakon meg ölele,
Szóme nagy siráftul ott verrel könyueze.

Tégód kerlek Atiám, Æneas azt monda,
Mennyünk ki városbol mely felé iob volna,
Willyünk vezteg nappal egy erdős hegy allba,
Hizem Isten gondot visel mij magunkra.

Erre vén Anchifes így szolla fiának,
Az kiknek ereyók vagyon ám fuffanak,
Házammal engemet egyyút ma ronczanak,
Eleget eltem már ám bár le vágyanak.

Régi

Régi Troiát nekem hiszem az Istenek
Meg tartották volna ó szent kegyessegek,
Ha akartak volna hogy én többet ellyek,
Város piatzára sőt én-is ki megyek.

Vtzakon keresek halált én-magamnak,
Talám kőserülnek Görögök raytam halátnak,
Az ó Istenöknek engemet áldoznak,
Nyomorúlt vén embert elnie nem hadnak.

Meg adom teremtomnek ez kis szeleczkét,
Anyámnak mehében kit nekem engedet.
Mint ió fiu Æneas haluán ez beszédet,
Atiának felele vgy mint kőseredet.

Pirúllyon meg ortzám hog ha azt miuelem,
Nállad nélkül semmit ha én czelekódem,
Sőt inkább akarok előtted el veznem,
Legyen társajm közt ió hirem ió neuem.

Reám kész vagyok mindent értöd fel veñem,
Az kegyetlen Pyrrhus had lásson meg engem,
Az mit Priamuffal czelekódek néztem,
Szómód elót vágion az földre le engem.

Igen hamar Iñu fegyuerét raggada,
Ellenség közibe futnia akara,
Eő szép felesége lábát ám meg kapa,
Ne hadgy gyermekestől Wram gyáz áruáua.

Mert oh Wram mostan nem az vén Atiádat
Göndoly meg engemet te házas-társodat,
Mindeneknél inkább te kis magzatodat,
Kinek hadgyod itt kiczin Iuliusodat.

Oly

Oly nag czoda történék im ott azon közben,
Az vén Anchisesnek kis Gyermekek ólében,
Az mely süuegeczke az Gyermekek féyében
Egő tűzzel az fel lobana feyében.

Rettenének vizzel meg ótózik vala,
Nem aluék el az míg ideie nem vala,
Vén ember Istenhöz hogy könyörög vala,
Eghból nagy dörgéssel szép czillag szál vala.

De nagy czoda-keppen az czillag indulá,
Az háztul mint egy nagy kopia hozza nyulá,
Troia kiuól egy magas Ida hegy vala,
Kék fűti maraduán az hegyben meg szállá.

Látuán ezt Anchises kezeit fel emelé,
Le eset czillagot imádnia kezdé,
Vala mit akartok már vellem miuelnie,
Kész vagyok Istenek néktök engednie.

Az Gyermekek czudáyán itt ez ielentetek,
Felféges királyfág hogy rá köuetköznék,
Vtra indulának ez czillag ielenék,
Æneas így szolla akkor Anchisesnek:

Reiám veszek Atiám gróttód nagy munkát,
Ier el vellem hadgyunk itt immár házunkat
Reiá veuén szép Orozlán-bőr subáyát,
Vállára fel veué az ó edes Atiát.

Eő vtánna sok szolgai indulának,
Sok ellenfég közöt el ki lappangának,
Város kapuyára mikoron iutának,
Æneasnak szép feleségét ott el kapák.

Gondola

Gondola hogy hátra meg terien grótte,
Háza népét hadgyá Ida hegy közibe,
Czak eggyedül Troiába megint hátra tere,
Feyét akkor vete oly nagy szerezére.

Vala nagy bánattia ő szép feleségén,
Vén Atiához tere ismeg nagy sietuén,
Troiaj fok futot népet velle leluén,
Azzonyokat, Leányokat veszekóduén.

Marháual kit ki kaphattának Troiából,
Fel rakoduán onnan indulának hegy allbol,
Fél-felé menének az hegyre az vtbol,
Troiat nézik nem tetzik ki sűrő langbol.

MASOD RESZ.

Az Aeneas Királynak budofásában történt
szerezneyének forgása.

PAranczoluán Anchyses az nag fokaságnak,
Az tengerre nagy sok hayóckal szállának,
Iay fokot budofni akkor indulának,
Fa Baluánnal kiket Istenőknek hittak.
El iutának Traciának hatarára,
De fokot ez földön nem nyughatnak vala,
Mert nag czuda dolgot mond itt az Chronika,
Kitől meg rettenuén el futottak vala.

Ezt iria Virgilius harmadik könyueben,
Æneas ki száluán az Thracia földén,
Aldozatot Venus azzonnak szörözuén,
Bickáual áldozék egy szép kis hegyeczkén.

D Meg

Meg kely vala oltárt már eköffeiteni,
Zöld ágakat kezdé reiáya szaggatni,
Egy ágat le szeguén kezdé czuda lenni,
Az el szeget ágból vér kezdé ki iünni,

26 Posdula Æneas mikoron ezt láta,
Más ágat-is szeguén vgyan vére iára,
Szerenczéfeicz Isten látásomat monda,
Harmadik ágat-is kezéuel meg foga.

Reiá ilyen kiáltás lén fel az földből,
Æneas mit szaggatz meg hóltat az földből?
Ne ferteztesd kezódet az én véremmel,
Nem idegen vagyok te nemzetsegódból.

Inkáb fufs el kegyetlen népek földiről,
Polydorus vagyok az régi Troiából,
Ide küldé Atiám Priamus kinczéuel,
Itt ólének engem meg foztuán az pénztől.

Sietuén Æneas Atiának meg monda,
El mennyenek onnat ezt vegezték vala,
De annak lelkeiért áldoztanak vala,
Pokolba mert addig az nem mehet vala.

Ezzenközben Troiaijak elő hozának,
Egy egy pohár teyet kit reiá ontának,
Egy egy marok földdel meg ayandékozák,
Enekléssel tizteluén el buczuzának.

Oly igen sietnek onnét el indulni,
Külömb külömb tartományokra budosni,
Delosba mikoron kezdének bé iutni,
Apollo Papiától kezdék ezt hallani:

Sohol

Sohol tú-nektők nem lehet maradástok,
Meg kely keresnetek holot tzélt wissetők,
Ió Olaz országból iót volt ki Atiátok,
Ott leszen öröcké nagy birodalmotok.

27 Cretha tartományban azért ők menének,
Ott fok ideiglen le-telepedének,
Egy szép várost Király meg fírat népének
Rakata, tóruént hadgyuán ott az Véneknek.

Az vy várost neuzeze ó Pergamának,
Almában ielenék ott-is az Királynak,
Oly részét keresse az Olaz országnak,
Olazzúl kit hinak az Hesperíanak.

Nem lén mit tennie felét ó-népének
Meg rakot városban hadgyá hogy élnének,
Sok könyhulatással onnan készülenek,
Sok buczu vétellel, es el euezének.

Támada háboru tengeren reiáyok,
Soholt nem kezdének már földet látniok,
Szelek mia lének hirtelen nagy habok,
Akarattiok ellen mennek'immár hayok.

Vala ótód napia az nagy zurzauarnak,
Nagy mefzze hegyeket vgy tetzik látnának,
Kóddel füstölgenek az mint most-is szoktak,
Euezni kezdének hogy ha ki iutnának.

Nagy munkáual mikor el oda iutának,
Partra az hayóckal ők mind ki szállának,
Ott szenet rakának hogy meg nyugodnának,
Ime közel oda fok barmot látának.

D ij

Veuél

Veuék fegyuerőket Barmokat vagának,
Etelhöz mikoron már le rakodának,
Czuda nagy madarak azzomban iutának,
Minemüket soha sem hallottak sem látták.

28 Mődgyák Harpyaknak hog' voltanak volna,
Kiknek abrázattiok mint emberé vala,
Horgos az ő kőrmök de rút bűdös vala,
Minden elől etelt el kapdosnak valá.

El ragadák etelt egyfzór-s-mind előllők,
Máfzor-is nem hadgyák békéuel ennének,
Harmadszor meg hadgya Király ő népének,
Fegyuerrel támadgyunk már mij mind ellenek.

Rendel az vitézek le telepedének,
Szörzöt etket esmeg ők elő veuének,
Harpya madarak el fen kerengének,
Ki vont fegyuerekkel vitézek etének.

Az Madarak fellyül alá czapnak vala,
Troiablieket le gannéllyák vala,
Az fegyuer tollokat meg sem fognak vala,
Etiket el raggaduán nagy boszuzág vala.

Rayta nagy czudáyok az Troiaijaknak,
Nem meszze az fákra Madarak szállának,
Kiáltuán az éggijk így szolla Királynak,
Hallyátok mit mondok tú-nektek Troiaijak.

El mehettek bizony az Olaz országba,
Mert az nagy Istennek az ő fogadása,
De hogy le vagátok az mij barmainkba,
Magunckal-is hogy viuátok országunkba:

Tú addig

Tú addig az földre el ne mehessetek,
Mig nem nagy etfeggel ezt meg fizetitek.
Ezket meg monduán onnat repülének,
Aldozatot Troiaijak ott szörzének.

29 Remülő Czudáyok többi közt ez vala,
De nagyob czudákat mond meg az Poëta,
Kikre ő-nekiek menniek kely vala,
Mellyeket az Bölczek irtanak czudára.

Onnan el indúluán eztendő el telék,
Vlyssesnek tartományát hogy el eték,
Sok ellenség közöt igen felélmefek,
Lappangának Siciliába menének.

Ily dolgokat irnak Sicilia országról,
Mellyen Troiaijak oly nagy vakmerőül
Szerenczét kifirtuén Epyrus földiről,
Iártak ott az Bölczek meg irták czudáyúl.

Az Siciliát hittak Trinacryának,
Mondgyák Oryások régen ott laktanak,
Azzok feyedelmét Sichannak mondták,
Ki ez földet neuzte Siciliának.

Nem meszze vagyon ez az Olaz országtól,
De az derék tenger ezt el mosta aztól,
Éggijk felől nem folyhat nag' Athena hegytől,
Más felől ió Olaz országnak földitől.

Oly nagy sebességgel az tengernek vize
Az hegy oldalt wti habok sebessége,
Szintén az fenékre forog nagy óruénye,
Fel.támaduán benne fel ötlik az Eghre.

D iij

Szél

Szél mia rettenő vizek mind czattagnak,
Tenger fenekéről oly nagy erek vadnak,
Az föld alatt könykő fok vagy on azt mondgyák
Az viz óruény lykán lang wt fel azt iriák.

30 Karybdisnek hitták ez illyen nagy czudát,
Ott láthatnak többet tengeri nagy czudát,
Kiuálkeppen mondgyák hog vagy on eg állat,
Scyllának nevezik ezt, imillyen állat:

Vagy on mint leánnak szép gyenge ortzáya,
Az mellyétől fogua mint ha farkas volna,
Az czipkeyén álol mint ha farkány volna,
Delphin hal modgyára vagy on neki farka.

Ez mind éyel nappal hányodik az vizben,
Szép gyenge szauáual enekel tengeren,
Sokan kik nem tudgyák mi állat ez legyen,
Eneklésre tartuán oda veznek vizen.

Két czudáya illyen az Siciliának,
Harmadik az Athena nagy hauafsának,
Semmi fa nincz rayta csak az nagy kősziklák,
Az Eghbe fel nőttek mint egy magas tornyok.

Vadnak ezek közöt oly nagmélbarlangok,
Eyel nappal vadnak ott nagy czattogások,
Barlangokból iúnnek nagy fébes tűz langok,
Kénkő miat tűró füstel ok langalók.

Ez helyre Aeneas király mikor iuta,
El hűle testében es eckeppen szolla,
Nám bodogok voltak kik mellt vadnak halua,
Troia kő falaij közt mertek meg halnia.

Czak

Czak én marattam volt nagy nyomorufágra,
Az kegyetlen Diomedesnek iob karia
De hogy nem vágot volt le erős Troiába,
Barátijm közt hirem mert nagyob lett volna.

Az Sinois vizét mikor nézem vala,
Vérrel elegyeitet hogy hempelyeg vala,
Atiámfiat ott szómmel látom vala,
Ez veszedelemre éggijk-is nem iuta.

Nem vegezhetete el ő szauát ezzenben,
Az szél artzul iuta reia nagy hirtelen,
Az habok teteyén fel vitetnek Eghben,
Neha mind barkástul leznek el fenékben.

Vitorlák, kormányok hamar meg romlának,
Fél oldalt vitetnek szinnel az nagy barkák,
Kősziklákra hárommal fel akadának,
Népek negyedickel mind el burulának.

Nagy fok gazdagfágot az elöt el hántak,
Nézik vizben vznak habokhoz kapdosnak,
Romlot hayo dézkákra raggadoztanak,
Aszfonyok s Leányok vgy siualkodának.

Telnek nag habockal fellyül mind az hayók,
Duggattiák, foldozzák azt az ió Aszfonyok,
Az mint lehet igen eueznek férfiak,
Sokat már el veztuén ám ki szaladának.

Am eg nap seg éyel ott mind hánkottanak,
Más napon hog az föld mi voltát czudálnak,
Egy Oryást Polyphemusnak hittanak,
Nagy kősziklák közzül hát iú ok meg láták.

Lám

Lám istáp kezében az egy nagy fenyű fa,
Nagy falka iuh megyen az hegyen vtánna,
Páztor módra sipia honya álat vala,
Az tenger parttiára ó mikoron iuta:

32
Itt az oktalanfág az vizbe bé lépék,
Czak az ówet ere az mélysege viznek,
Troiaijak azzon ott el remülének,
Barkáckal euezni ók el fietének.

Iól látá Orias óket el nem eri,
Az tenger közepin kezdé fel állani,
Az tárfaijt hegyből alá kiáltani,
Rettenetes népet látának ott iünni,

Parttián az tengernek ók meg sereglének,
Nagy fokot ó-kóztók ezek vesződének,
Búfultak hogy Troiaijak el mentenek,
Mert ió konczot száyokból most ki eytenek.

Lybia országban immár Troiaijak,
Nagy fok szerenczéről mikoron iutának,
Mind-is hét barkáual csak alig marattak,
Nagy faraduán egy szigetben ók meg szállának,

Ez szigetet tenger kőrös kórnyúl follyá.
Az tengerbe haylot egy nagy magas parttia,
Kinek az teteyén egy szép erdő vala,
Az part allyát sem szél sem viz hab nem tarttia.

Nám Achatés kóztók sereny ifiu vala,
Atzél, kouát, táplot csak hamar raggada,
Túzet szörze, Király azt mikor meg láta,
Nijlat es kéziyet vevé fel kariára.

Igen

Igen hamar Király erdőbe fiete,
Egy nagy sereg Szaruas éggyút rá bőkene,
Kikben hetet az Király nijlackal meg eyte,
Etel ital vtán Király-is le wle.

Siralmas szüuóket vitéz tárfaijnak
Ily szép beszédeckel engeztelé azzoknak,
Szerelmes tárfaijm már tú mit gondoltok,
Vagy mit kősergettek auagy miért sirtok?

33
Mit szolhatok bizony az fok szerenczékre?
Főtóket vetétek fok veszedelmekre,
Ez vtán-is megyünk rettenetesbekre,
De ki ment az lsten mindenekből vegre.

Inkáb azzonmostan tú ne bánkodgyatok,
Sót nyomorúságból mikoron ki iuttok,
Nag örömmel kerkődue ezt mondhattiátok,
Az Olaz országba miképpen iuttátok.

Régi Troiát ott kely vyonan meg raknunk,
Istenek ott adnak nyugodalmat nekünk,
Mostani siralmunk ott lészzen örömünk,
Es maradékunk közt nagy hiresek lészünk.

Az Király magában noha oly kőserues,
De szép beszédeckel az nyelue oly ekes,
Az ó szolgaijhoz oly igen kegyelmes,
Eó ió erkölcséről meg mostan-is hires.

E HAR.

HARMAD RESZ.

Honnan legyen származot az Romaij
Birodalom.

34 Czuda nagy hatalmat az Romaijaknak
Eszónkbe vehettiük mi voltát azzoknak,
El múlt eztendőkben kik oda jártanak,
Ez egész világot mikor azzok birtanak.

Vak Pogánfág holot mostan wralkodik,
Es az kereztien hűt hól még most nem tetzik,
Számatalan Országok mostan-is rettegik,
Menyország kapuyát mert onnat zörgetik.

Lészen de ez Népnek nagy szégyenvallása,
Isten fia mikor el iű ez világra,
Nem ismerlek tūtóket nekik ezt mondgya,
Mert Troiaj pogánfágokat meg vtállya.

Az pokol fenékre Romát el bé nyeli,
Sok lelket régulta miért hogy ő vezte,
Mert amaz czuda Vad az volt ackit néze
Daniel Prophéta, melyről irt könyuében.

Boszzontatta az Vad mind ertig Istenét,
Daniel mond néki vas fogat vas kőrmét,
Fegyuerrel, nyeluével, nagy fok ártatlanért
Az földhöz fogatot az igaz Istenért.

Vigan hálát adgyunk az igaz Istennek,
Hogy meg ielentötte már mi voltát ennek,
Ne fellyünk hatalmát bátor immár ennek,
Mert ismeretire hozot szent hűtinek.

Kezdet.

Kezdetben fok ezör mondalok voltanak,
Sybillák, Prophéták kik ezt meg mondották,
Hogy meg kely lennie az ű hatalmának,
De nagy szörnyűképpen el romlani annak.

Czuda romlásokat es budofásokat
Meg beszéltem eddig az Troiajaknak,
Már ez vtán igaz vton iaráfokat,
Meg mondom immáran prophétiáijokat.

35 Immár Lydiában az Æneas vala,
Az szép Venus asszony az Királynak Anya
Eyel nappal foházkodással sir vala,
Iupiter kegyelmét igyen kerü vala:

Sok Országoknak s embereknek Istene,
Szenteknek ez földön csak te vagy Istene,
Minden hatalomság vagyon csak kezdödbe,
Meny-űtő kőuedtől retteg az föld népe.

Az én eggyetlen egy fiam az Æneas
Mit vetet ellene felfegödnek de lás,
Hogy ily kőserues kén es fáratfág vallás,
Nem boczáta ígért földre fok háborgás.

Nám fok eztendéye te fogadáfodnak,
Olaz ország lenne ő meg maradáfok,
Egy nagy hires Roma származnék ő róllok,
Nap keletig lenne az ő birodalmok.

Gyakorta Troiáról mikor emleközök,
Magamban romlásán mikoron kősergek,
Fogadáfid ottan szűuőmben űtlenek,
Ezzel nagy siralmat gyakorta enyheitek.

E ij Vay

Vay te nagy hatalmu Izent Iupiter Isten,
Hogy nem könyörülz már te nemzetsegóden?
Nyomorúságoknak ves végét már itten,
Ally meg régi Isteni vegezéleden.

36 Sockan meg marattak ám az nagy Troiában,
Keuesseb munkáual onnat el budoítuán,
Bátran élnek immár szép vy országokban,
Nyomorúság immár őket nem buseituán.

Tengereken által az nagy Anthenor ment,
Nagy szép lako helyet ki immár epeitet,
Egy várost Paduának im régen neuzet,
Az tenger közepin fel rakta Velentzét.

El szalat lám régen Parisnak egy fia,
Am az ifiu Franco ió Pannoniába,
Syhan hegynél az szép Duna viz parttiára,
Sycambria várost nagy vigan rakattia.

Egy nagy nemzetleget immáron boczátot,
Olaz országotúl kiket meg szalleitot,
Ió hirt neuet azzok országának adot,
Mellyet ő-magáról ió Franciának hiuot.

En vagyok te-nékód egy edes leányod,
En fiam Aeneas te-nékód vnokád,
Vgyan minket illetve az te országod,
Czak Iuno felesegőd meg nem birhatod.

Régi arany Almáért mind ezt miuelié?
Az meg ígért földre te minket igy viszé?
Sok fogadásodrol igy emlekőzele?
Isteni voltodat de nem tekintedé?

Ez

Ez panaszolkodált Iupiter hogy halla,
Eghből kegyelmessen ő tekénte alá,
Szép leányom Venus ne fey ilyen szollá,
Az mit én fogattam meg adom azt mondá.

Feyedelem ki most az Olaz országban,
Latinusnak hiják ő szép városában,
Szép leánya vagyon el-ado korában,
Aeneasnak adom én azt házasságban.

Eghbe fel emelem én az te fiadat,
Noha kegyetlen nép lakia az Országot,
Eő ellene támazt rettenetes hadat,
De meg rontuán őket egy szép várost rakat.

Repeső Ascanius amaz kiczin magzat,
Harmintz eztendeig biria ott országát,
Albát rakattia ő vgy mint lako házat,
Az ő nemzetiből szörzők néki leánt.

Eztúl két szép Gyermekek néki születtetik,
Kiket Romulusnak s Remusnak neuezik,
Egy nagy Roma város ezektúl rakatik,
Világ birodalma ő-nékik adatik.

Nem leszen-is vege város birodalmának,
De ők boszút téznek az Görög országnak,
Vgyan nyakokon iárnak Görög Wraknak,
Troia romlásáért ezek boszút álnak.

Szép Királij magzat el vgre egy léssen,
Iulius Augustus kinek neue léssen,
Arany idő ennek ideiében léssen,
Semmi háborúság ez földén nem léssen.

E iij

Sót

Sőt na ilyen pogan prophetalalt nem hisz,
Hozzunk elő ollyant kit kételen meg hisz,
Az menyey felfegnek azt tudom hog meg hisz,
Daniel irásának tudom hogy meg hisz.

Soha ez nagy világ egy feyedelem nélkül
Teremtéstül fogua nem volt határ nélkül,
Négy rézre osztaték elein Istentül,

Egy egy réz biraték külömb feyedelemtül.

Szent Danielnek Isten ezt meg ielente,
Egy álmában négy Vad tengerből ki iöue,
Eggyik mint Orozlány ollyan az személlye,
Szárnya mint egy Sainak ollyatént fekete.

Sőt az második Vad haragos Medue vala,
Kinek nagy szayában három rend foga vala.
Harmadik Vad egy nagy feyü Parduz vala,
Az válából négy nagy szárnya ki nőt vala.

Szörnyeb mindezeknél negyedik Vad vala,
Nem mondhatom képét miczoda Vad vala,
Vas foga, vas kórme oly kegyetlen vala,
Fogáual s kórmeuel mindent ront vezt vala.

Sőt ennek homlokán szintén tiz az szarua,
Tiznek közepiből, im lásd mely nagy czuda,
Egy kiczin szaruaczka oly nagyot nőt vala,
Három szarua tóból melölle ki romla.

Szóme, száya ennek ollyan mint emberé,
Atkot, szitkot monda fokát az Szentekre,
Mind addig sem szünék nagy kegyetlensége,
Mig nem egy arany Szék le téteték földre.

Sok

Sok időnek Véne az székbe le wle,
Menyej Angyalok álnak ő előtte,
Az kegyetlen Vadat az Vén meg itéle,
Azt meg öle s az ország lén az Szenteké.

Sőt Nabochodonosor az első vad vala,
Meduének egy rend foga az Cyrus vala,
Darius es Xerxes az kettei vala,
Harmadik vad az nagy Görög Sándor vala.

Sockal rúttab állat negyedik vad vala,
Vtolso időnek mert ez lén Czászarrá,
Romaj Pápaágot ez vad iedzi vala,
De az kiczin szaru az Török nemzet vala.

Soha ez szörnyü vad mind addig le nem szál,
Nyeluéuel kórmeuel az Szenteken ez áll,
Mig az szent vén ember az Eghól le nem szál,
Ki miat ez nagy vad az mély pokolra szál.

Sőt bizonynal mondom én ezt a Szenteknek,
Kik Christus hütiben mind ez napig elnek,
Meg szabadulásnak itt ne örüllyenek,
Mert mind itéletig meg kósergettetnek.

Sok káromlást azzok ellenünk tezneké?
Az Romától függök mind eltig pókneké?
Más felől az Török nép vagy el süllyezté?
Eörüllyünk mert Isten őket meg bünteti.

Oly búual bánattal az Aeneas király
Fel keluén indula csak másod magáual,
Egy erdőben lépnek ketten Achatessel,
Kezében kéziye marok nijlaiual.

Raytok

40
Raytok élet nagy sok gonoz szerenczében
Mikor gondolkodnék iáruán erdő közben,
Gyenge szép Szűz iuta ellenébe szömben,
Hayár ereztette az szélnek mentében.

El fel őuedzette szépen holna àlat,
Thraciaj modra köttötte puzdráyát,
Fel akkatta Leány gyenge lágy ruháyát,
Mint egy vadáz ember meg köttötte saruyát.

Közöl el sem iutuán szép szoual így szolla,
Nem láttátoké itt az én társajimba,
Ha valami vadat itt wztenek volna,
Illyen modu vadászokat itt iárnia?

Æneas szép szoual monda mij nem láttunk,
De te Leány váry meg velled had mij szollyunk,
Ne fies, ne fies olyan igen tóllünk,
Mert semmi dologban tegőd nem késselünk.

Nem emberi abrázat az te szép ortzád,
Sem emberhöz illő te gyenge szép szauad,
Isten afzzony vagy te én mondok igazat,
Azért könyebeicz meg nagy fáratfagunkat.

Inkáb tegőd kérünk mód meg ezt mij nekünk,
Hól budofunk mostan, es mi földén vagyunk,
Tengeri szél mia ide ki verettünk,
Sok áldozatokat tenéköd mij tézünk.

Táúul az áldozat legyen az Szűz monda,
Thraciaj leány vagyok én azt monda,
De keués beiszédde az mely tartományba
Meg mondom budoftok az nagy tenger mia.

Hires

Hires ez föld része ez egész világban,
Nincz gonoz szerencze ez tú vtátokban,
Mert tütöket az tenger hozot Africában,
Es hamar ki iuttok egy nagy szép városban.

41
Vyonan most rakiák városnak kőfalát,
Sőt hallottátoké tú az Phœniciát,
Vagy hallottátoké Carthágo városát?
Annak határában leltetek tú szállást.

Nemes feyedelem Afzzony è nag városf biria
Annak neue Dido auagy szép Elyssa,
Ió keduel ez Afzzony bé fogad házába,
Iupiter velletök ki most hordoz oda.

Gállýákon de mostan tú honnét iúttetek?
Mi nemzetek vagytok, auagy houá mentek?
Király foházkoduán így szolla az Szűznek,
Ez világban vagyunk mij kóserues népek.

Am az hires Troiát hogy ha te hallottad,
Benne lakot népet auagy ha te láttad,
Æneas királynak neuét ha te tudtad,
Mely nyomorúságba iuttunk im hól láttod,

Raggadoztunk keués hayóckal ez partra,
Akarnánk euezni az Olaz országba.
Akar kik legyetek nekik Szűz így szolla,
Isten iár velletök es hordoz ió vtra.

Ott hertelen Leány tóllök el indulá,
Meg icelente magát hogy szép Venus volna,
Nagy kóserues szockal Æneas kiáltá,
De többet nem szollá neki édes Anya.

F

Oly

42
Oly igen kőfereg Király ő-magába,
Sőt hogy meg tért volna az ő szállásokra,
Hát iámbor Anchises fekszik immár halua,
Vén Atiát temete nagy síruán áldozua.

Parttiárol tengernek Király jó haynalba
Keués fírat népét az vtra indeita,
Czak másod magáual ő-maga más vtra
Ifiu Achatessel, mert Isten hordozza.

Egy fűró szép kőddel az szép Venus afzzony.
Eőtet kőrnnyúl vęue vgy mint Isten afzzo ny
Láthataatlan-keppen vifele az vton,
Tárfajnál előb iuta bé városban.

Templom felé Carthagoba mikor menne,
Az Királyne-afzzont nagy fok néppel lele,
Királyne-afzzonnak iuta egy vy hire,
Hogy Troiáijk iőttek volna az ő földekre.

Raytok szűue esék im az szép Afzzonnak,
Paranczolattiából ők bé hiuattanak,
Afzzony lába előt ott az Troiáijk
Kegyelmet nyerének mint oly nyomorultak.

Vgy kérdezi Afzzony ő nyaualyáijkrol,
Mert már régen hallot vala szép Troiárol,
Egy Iloneus neuő igy szolla leg elől,
Vagyon feyedelmünk az ki iött Troiából.

Sok nyomorúságunk aztól meg ęrtheti,
Ha kegyelmessęgöd őt meg keresteti,
Nem tudgyuk houá lett, most ha budosiké,
Az Æneas király kezde ezt halgatni.

Sok

Sok szóckal kegyelmét az Afzzony ayánlá,
Vtakra Királyért küldeni akará,
Æneas az kődből ő-magát tizteitá,
Alázatos-keppen az Afzzonyhoz iutá.

43
Sok nép czudál vala az vendég népeken,
De Királlyal Afzzony lén ott nagy örömben,
Kézen fogua Æneast ő nagy vig kedueben,
Az nép vtat aduán fel viue hazában.

NEGYED RESZ.

Az Dido Afzzony meg szereti Aeneas Királyt. Az Aeneas meg bezzelli Dido Afzzonnak az ő budosásának okát, Es kételen el indul az Olaz országba, az Isteneknek intések által. Dido Afzzony meg hal nagy szeretetiben.

Ezzen notára: Im mint nyomorodám, &c.

POgán Chronikákból eg szép dolgot módok
Kit mindennek mostan én czudáyúl mondok
De főkeppen ferhöz menő jó Afzzonyok,
Példát venni erről gonozt rám ne szollyatok.

Egy kis peldabeszéd kit tú költöttetek,
Kerkedékön Leányok hamaréb meg elnek,
Mely igaz legyen azt hallyák meg mindenek,
Mert ifiaknak s agnak vagyon ily természetek.

Ez széles föld régen három rézre ozlot,
Asiának, Africának hiuattatot,
Europának neueztek az harmadikat,
Mellyekben neueznek hatalmas országokat.

F ij Régi

44 Régi országok közt az nagy Africában
Lakik vala régen az Phœniciában,
Belus neuó király Sydon városában
Tyruft es Vtikát ki rakatta vyonan.

Czak két magzattia lén Királynak eltében,
Meg hala az Király egy betegségében,
Fia Pigmalion Király lén az földén,
Dido Elyssa egy huga nagy szépségében.

Vala Herculesnek egy iámbor fő Papia,
Kit Sicheusnak hittak igen iámbor vala,
Elyssa szép leánt az ó atiafia
Nagy gazdagfágért ez Papnak házaseita.

Pap gazdag kinczének oly nagy hire vala,
De minden aranyát földbe ásta vala,
Pigmalion király boszsonkodik vala,
Aranyual ezüstuel hog egy Pap gazdagb vala.

Ime Herculesnek mikor Pap áldozna,
Nijllal által lóue Papot es meg hala,
Gyenge felesége kin vgyan posdula,
Mert Atiafiához ezt soha nem gondolta.

Ezért ó Báttiára boszsonkodik vala,
Soha meg jó szómmel látni sem akaria,
Ez alát sok népet Afzzony fogad vala,
Egyenlőkeppen Királyt gyűlölik vala.

Nem lelete egyéb dolgában gondola,
Czak szijnnel Báttiával meg békélet vala,
Kóserű sirással Báttiát kerü vala,
Népet küldgyen néki kiuel el indulna.

Siralmat

Siralmat bánatot talám el felejte,
Ha keués napokra te házadhoz megyek,
En meg hólt Wramnak hazátúl el megyek,
Kit Király meg haluán indulának seregek.

45 Pigmalion reméni vala szüüében,
Gazdagfág iú hozza kedue keresésben,
De Elyssa Afzzony okos elmeyében,
Hayókra rakoduán indúla az tengeren.

Eő titkon tóltette fákokat főuennyel,
Tengerbe hanyatta ilyen beszédeckel,
En meg hólt Wramért áldozom ezzeckel,
Legyen lelke vtán kit kereset két kézzel.

Tanácza az vtán lén fenyegetéssel,
Eő Báttia népének ilyen beszédeckel,
Láttiátok tengeren vagyok én sok néppel,
Es kezómben vagytok tú minden erőtóckel.

Raytatok boszúmat bizony most meg állom,
Ha tú vgy nem iártok az mint én akarom,
Sőt ha Báttiám neuét valakitől hallom,
Az tenger közepet szörnyű halálnak adom.

Velled mind halálíg leszünk ók mondának,
Cyprus szigetibe mikoron iutának,
Szép Szüzek leányok szigetben valának,
Kik áldoznak vala Venus szent afzonnak.

Szép Leány szüzekben nyoltzuant el kapada,
Szaporodnék népe ahól le szállana,
Huga dolgát Pigmalion mikor halla,
Sok néppel vtánna indúla, de heyába.

F iij Rakodék

46
Rakodék ki Afzzyon azzon Africában,
Az ott valo néppel lakik bátorságban,
Vegre földet kére ott az tartományban,
Mennijt egy ókór bőrrrel bé foglalhatna.
Ez nem lokat tenne lako nép gondola,
Eörök árron föld lén az Didonak adua,
Egy ókór bőrt hozzan mettze keskeny szira,
Azzal foglalt földet Afzzyon tulaydoneita.
Gondolattia okos lén Dido afzzyonak,
Egy várost fondálá mint lako hazának,
Azt köz akaratból hiuá Carthagonak,
Fogh helye vegre lén mind az egész országnak.
Nagy romlás történék ezzen idő közben,
Trojának városán Asia földében,
Az Görögök mia lén földre törésben,
Benne valo népek esenek nagy infegben.
Oly nagy romlás omlás vala az időben,
Kinek máfa nem volt föld kerekfegében,
Ez egész világnak eseti példa lén,
Minden ki hallotta meg szánta szüuében.
Rettenetes infegből kik szaladának,
Idegen orizágra lokan budofának,
Egy Æneas neuó királlya Trojának
Budofuán iött vala városába annak.
Viue Dido afzzyon jó keduel hazába,
Mert nyomorulságát esedezuén szána,
Vy czudáyúl régen már Troia romlása
Fel iratot vala Dido afzzyon hazába.

Minden

47
Minden kegyelméuel ő-magát ayánla,
Lakodalmat szörze vigan vduarába,
Drága gazdagfágát az Afzzyon mutata,
Háza fenlik vala fok szépségnek miatta.
Eötuen szolgáló szép leány s afzzyon-népek
Fő fő szolgáló nép más rendbe ellenek,
Etkeket aztalra egy ször s mind le téuének,
Etelhöz italhoz népek le wltetének.
Kis fia Æneas királynak óltözue,
Az gyermek Iulusnak ortzáján szép szijne,
Fénlik pirofollik atjának ólébe,
Ifiu Dido afzzyon kin geriedez szüuében.
Soha nem túrhete Afzzyon hozzá hiua,
Az futoso gyermek vgyan meg raggada,
Geriedező-képpen Afzzyon apolgata,
Szüuéből ki esék régen meg holt pap Wra.
Pengése szóllása fok vigafságoknak,
Szerelme, jó kedue iuta az Afzzyonak,
Estueig jó keduel sockal mulatának,
Akará az Afzzyon mind eggyest innának.
Oly igen beszélget Afzzyon Æneassal,
Kérdezi mint iártak az hires Troiáual,
Szerelmes Æneas beszél meg igazsal,
Görög czalárdfágát minden budofsáfoddal.
Néköm tertzik vagy on most hét eztendéye,
Mitül fogua eset Troia veszedelme,
Attúl fogua hól iártatok ez időre?
Eő nagy szerelmében kérdezi mindenekre.

Æneas

48
Aeneas ezt mondgya, kérem felségedet,
Ne vycz meg neköm régi kőseruómet,
Láttod éyel vagy on ne kery erre minket,
Lehetetlen melyre kery mostan engómet.

Rá onszola Afzzyony ó szerelme miat,
Sok könyhullatással Király kezde szauát,
Valamiben forgot el beszelle dolgát,
Már meg virrat vala hogy vegeze szauát.

Elyssa Didonak de nem kely állonni,
Noha mind az vendég el ozla nyugodni,
Aeneas mi voltán csak kely gondolkodni,
Dolgát, szauát, képét, soha nem feleitheti.

Sőt nagy gondolkoduán alá s fel jár vala,
Egy atiafi nényye Anna afzzyony vala,
Titkos helyre kézen fogua vitte vala,
Illyen beszédeckel ott tanáczkozik vala.

Ides atiamfia Dido mondgya vala,
Mely nag nyughatatlan vagyok én magamba,
Miczoda vendéget hoztunk bé házunkba,
Ki nem esik szüuómból az ember mi volta.

Tókélletes ember az Istentül vagy on,
Mennij nyomorúság volt az ó nyakokon,
Czudálkozom még is mely bátran ó vagy on,
Lám fok állufzik még kin nyomorúság vagy on.

Vay ha magamban el nem vegeztem volna,
Hogy férhöz ne mennék Wram hogy meg hala,
Bizony ez emberrel neköm nagy szónak volna,
De vtállatofság nállam házafág ágya.

Soha

49
Soha nem szegem meg tókélet szándékom,
Hóltomat ezzennel sőt inkább akarom,
Szemérmességgómet hogy nem meg ruteiczam,
Mellyet velle el vit én meg hólt Sicheusom.

Eó szóme bő könyuel így beszéluén lábba,
Anna afzzyony szerelmes óczének szolla,
Ah én edes óczém mely bolond vagy monda,
Ezzen ifiufágban meg halz nagy bánat mia.

Tudatlan vagy te még házafság dolgába,
Mely drága magzatok leznek házafságba,
Az te fogadáfíd legyenek heyába,
A te meg hólt férfiódnek nincz már reád gógya.

Nagy tókéletesség immár igaz elég,
Lám mennij sok keróijd voltak ez ideig,
Senki el nem haytod tegód erról eddig.
Miért tartaz ellent szerelmódnék mind eltig?

Ved eszódbe miczoda föld kire ióttünk,
Minden felól vagy on gonoz ellenfégünk,
Báttiádtúl is vagy on nagy fenyegetéfünk,
Hiszem hog Istentül vagy on ez mj vendégünk.

Nem alá valo nemzet is az mint láttiuk,
Ha házafságodat ez emberrel láttiuk,
Ez vtán is soha ez dolgot nem bánnyuk,
Mindé hirünk neuünk az Eghbe magaztallyuk.

Czak alig várhata Királyt hogy fel kellyen,
Már el bátorodot Afzzyony szerelmében,
Kezen fogua hordoza Királyt az ház közben,
Szépen rakot várát mutogatta keduében.

G

Tétete

Tétete vyonnan más gazdag vaczorát,
Szűe fzerint kiuánnya az Királynak ízauát,
Ezve vefzet esmeg meg beszéllye Troiát,
Eyel nyughatatlan forgata nagy tűz langiát.

Reggel harmad napon vadázni készülé,
Eó ágyas hazából ki ióue óltózue,
Nagy gazdagfág mia vgyan ragyag szijne,
Nagy íok nép s leány, afzzony, ó kórúle.

Ott lám azt sem tudgya mint lépiék a földre,
Széles boglárockal ruhayát fel kötöte,
Arany szál hayackal haya ekófsúlue,
Az ó modgyok fzerint az szélnek ereztette.

Ime lóuó nijla bé rakot tegzébe,
Szép drága kóueckel fénlik tündóklésbe,
Keskeny derekára azt fel óuedzette,
Egy óltózót lóra mint egy vitéz fel wle.

Am kezébe véué aranyas Dárdáyát,
Troiaijaknak-is hozata louakat,
De főkeppen Királynak egy ieles louat,
Kis Iuluinak-is hozata egy szép louat.

Nagy királij móddal ott el indulának,
Ime egy erdőben mikor vadáznának,
Nagy zuggással eggból szelek indulának,
Menydörgés, czattogás, nagy kőesők iutának.

Vadázást el hadgyuán ók mind el ozlának,
Az kő eső előtt hegyben budofsának,
Dido afzzony Királlyal ketten valának,
Egy kőszikla alá zapor előtt állának.

Szere-

Szerelemnek tűzét touáb nem túrhete,
Æneas királlyal mindenről beszéle,
Minden akarattiát ott ó meg tókéle,
Immár ferie vagyon kin oly igen órúle.

Vala ifiu Király Mauritaníába,
Ki kiuánnya vala Didot házafságra,
Meg halla ez dolgot hertelen hazába,
Iupiter Istennek kőnyórgé busultába.

Ez dolgot felséges Iupiter látodé?
Hatalmátságodat lám minden rettegi,
Egy Afzzonijállat mij földünket éli,
Máfunnat budofot ide nem boszzufágé?

Nem gondolta véle valo ió tétúnket,
Hátra vetette az én bizony beszédómet,
De más ióueuénnek im inkább keduezet,
Tekéncz kegyelmessen én áldozat-tétómet.

Iupiter meg halla ennek kőnyórgéset,
Mercurius angyalt küldé mint kőuetét,
Carthagoba vigye ez ily kőuetéset,
Æneas királynak mondgya ez izenetet:

Ez idegen földön de miért mulatna,
Hogy nem iutt eszébe ó ígért orfzága,
Nem ily feleséget Isten néki adna,
De az kinek magna ez világot el birna.

Nem szánnyaé eddíg valo budofását,
Eó ió hire neuének meg alázását,
Eó kiczin fiának ígért birodalmát,
Mely szép Leány vária oda bé ónón magát?

G ij Siet

52
Siet Mercurius Carthagoba menni,
Hát Aeneas kezdet igen speiteni,
Parduz es Orozlán bőrében forgódni,
Kinek gondgya vala olyban már törekődni.

Kőuete Istennek hertelen szolleita,
Mind ez kőuetséget beszélete vala,
Kin magában Király vgyan meg ayúla,
Haya meg borzada, es vgyan meg némúla.

Az mint czelekődnék magában gondola,
Mi módot talállya az el indulásba,
Hogy szép felesége azt meg ne tudnáya,
Nagy vakmerőképpen titkon szolgáljt hiua.

Régi fáratfágot elő kely vennenek,
Hayokat csinálni hamar sieffetek,
El kellyene mennünk ha mi módot lelek,
Mi legyen szándékunk ingyen se beszélyetek.

Titók de nem lehet az Szeretők közöt,
Az szerelem ki kiálttia magát nép közöt,
Szómérem, tizteffég nincz az félék közöt,
Ezt sem titkolhatták szerelmes Dido elöt.

Az jó Afzony ime szűuében dobbana,
Szerelmes Wrának bátorsággal szolla,
Te-hozzád mit hallok sirua beszél vala,
Hittedé hogy töllem dolgod reytue volna?

Gondold szerelmemet mely tehozzád vagyó,
Hűtőd, tizteffégőd, tudod nállam vagyon,
Eröttöd meg hallok ha ez szándékod vagyon,
Akary-is nem mehetz az Tel-is raytad vagyon.

Istenekre

Istenekre es az te hűtődre kerlek,
Miczoda az oka nem szeretzé kerlek?
Az én jó-tetőmet gondold azzon kerlek,
Ez igyekőzettel ne ölyly meg azzon kerlek.
Nem leszen már neköm semmi tizteffégem,
Az eghbe fel hatot vala én jó hirem,
Meg holt temiattad én szómérmességem,
Kinek hadz már engöm szerelmes vendégem.

53
Inkáb mit gondolnék te el-menésőddel,
Czak hadnál engömet egy szép kis vendéggel,
Eöruendözne lelköm látek szörzesséuel,
Ki hasonlo lenne az tönnon szóméllyőddel.

Háboroduán Király felele Didonak,
Az te jó-tetéről hálát nem adhatok,
Ne fély kerlek soha mert meg nem tagadlak,
Az hatalmas Isten elöt tegőd meg áldlak.

Az én menésőmet tölled nem titkoltam,
Sőt meg szűuómben-is soha nem gondoltam,
De az Istenekek akarattok raytam,
Mely ha nem vszolna vy Troiát itt rakatnám.

Engöm fok intéffel más országba hinak,
Felleges Iupiter es mind az Sybillák,
Abrázattia rettent álmában Atiámnak,
Ne fogiam meg szerenczeyét kis fiamnak.

Reyám ezokaért most ne haragodgyál,
Mert kételen vagyok, es ne buflakodgyál,
Míg az Isten eltet engöm világáual,
Tegőd meg kereslek nagy fok, fáratfágockal.

G iij Ortzáyat

54
Ortzáyát az földre Afzzony le fordeita,
Láta szép ízauával hogy semmit haználna,
Az mit tuda haraggal ízollani foga,
Te hűtetlen látom akaratom mi volna.

Siráfom, kérésem, fzerelmem meg nem hayt,
Egy budoso valál adék lako házat,
Es mint bolond neköd adám országomat,
Ennél nagyobb ez, mert adtam én magamat.

Az mellyeket mondaz nem hiszem azzokat,
Mint ha igen tudnák Istenek dolgodat,
Ahól meny el bátor végy gazdag országot,
De meg látod én-is fegyuerrel léfzek raytad.

Raytad boszzút állok az én életomben,
Ha vgy nem árthatok veszek órdögsegeben,
Vgy-is háborgatlak egész életomben,
Halálom vtán-is reyád iárion az lelkem.

Sök beszédek közöt Afzzony el ayúla,
Szolgáló leányok ölben viuek ágyra,
Király köseredek firata magába,
Czokolgata, szána, kételen el indúla.

Igen nagy bánattal az hayókra szálla,
Afzzony egy időre fel ebredet vala,
Az ő atiafiát Anna afzzont hiua,
Tenger felé Király vtán hamar boczáta.

Tudodé édes Néném mint fzerettet tégöd?
Minden titkait inkább ielentótte neköd,
Talám inkább meg fogadgya te beszédöd,
Kisírczük meg egéször csak azzon kérlek tégöd.

Az

55
Az én keuély ellenfegömnek ezt mondgyad,
Nem én gyuitottam fel tűzzel erős Troiát,
Es nem én öltem meg az ő ageb atiát,
Hog semiben nem fogadgya meg az én szomat.

Mit fut oly erőssen könyörüllyen raytam,
Hogy házasom legyen nem kérem immáran,
Sem hog értem ne mennyen az Olaz országban,
Czak keués ideig maradgyon még szallásán.

Az én bánatomat talám el feleytem,
Nyárra keluén bátor szabadon el mennyen,
Mert ha meg nem marad magamat meg őlem,
Mit haznál az vtán halálommal éltében?

Nagy gyorsan Anna afzzony ott el indúla,
Szép ízoual s haraggal de semmit haználta,
Dido afzzony még-is nézi ha láthattia,
Hogy meg ölyye magát ő szüueben el ízána.

Nényét szüue szakadua oly igen vária,
Köuetsegből Anna monda el költ volna,
Kézét özue czapuán siualkodik vala,
Agyas házba futa artzúl ágyra borúla.

Nagy fzerelme miat Király abrázattiát
Aranyual, sománczal az Aeneas királt,
Fel iratta vala raggada az táblát,
Magához szoreituan vgy firattia ő-magát.

Süllyedék hogy veszek iayal mondgya vala,
Immáran mit tegyek houá legyek mondgya,
Róstelllem, szégyenlem, csak szómóm-is lássa
Feyem fölöt valo eghet mert meg hóltam ma.

Semmire

56
Sem mire nem kely már szépség es afzzonfág,
Bár ne adta volna menyey királyfág,
Hogy az mij partunkra Troiaj királyfág
Ki szálhatot volna nekóm örök szidalomsfág.

Szépet nyerék az én házasulásomba,
Vallyon houa mennyek szégyenségem mia,
En fok kerőijmnél vagyok meg vtálua,
Kiket én meg veték azért iob meg halyak ma.

Sok siralom mia feye meg hiuúla,
Afzzu fát hordata hogy áldoznék monda,
Eő Sicheusnak kardgyát im elő raggada,
Eönnön maga az fát egy haynalba meg gyuita.

De nám nagy vakmerón az fákra fel álla,
Az meg irot táblát teué talpa alá,
Altal wte magát le esék az fákra,
Kin az város nepe erőssen remúlt vala.

Iaygatás es sírás ez dolgon ott nagy lén,
Anna afzzony halla hertelen futamék,
Eő szép gyenge óczére nagy iay szoual esék,
Testét az palotában leányok emelék.

Didot vetet ágyra mikor tötték volna,
Ortzáyát ő Nénnye so cká czokolgata,
Egyzör Dido afzzony szómét rá fordeita,
Gyenge karián háromszor emelkedót vala.

Ott magát nem biruán szépen erezkődék,
Világkol eckeppen Afzzony el ki mulék,
Lelke az Plutohoz pokolba viteték,
Haya, korme Czygán módra el metélteték.

Mind

Mind egész élteben Anna afzzony sira,
Minden nap az hayát, kormét ő iaygata,
Eő-maga ortzáyát s hayát meg szaggata,
Onnat marat az mód az szegény Czygánokra.

57
Æneas királynak erről hir érközék,
Sietuén vitorlákát szélnek ereztének,
Sicilia felé hátra euezének,
Nagy fok eztendőkre Olaz országot érek.

ÖTÖD RESZ.

Aeneas hada Olaz országban, es halála.

Sok Királyokrol Czaszár: &c. notaiára.

GYakran hallotátok Hystoriát,
Ez dologrol irot derék Cronikát,
Es az földnek hátán Wraságokat,
Mellyeknek meg mondom nagy czudáyokat.

Nem vélem hog erről még semmit szoltam,
Romának hatalmát fokszor gondoltam,
Pogán és szent irást fokat oluastam,
De mását ennek én még nem találtam.

Oly ha Sido ország nagy hatalmas vólt,
Török Zulymánt-is láttuk már mi vólt,
De Romának hogy valaki paranczolt,
Ez ideig senki nyakon nem szántot.

Nagy hatalmas Wraak Romában voltak,
Kik benne születtek, de bölczek voltak,
Eő birodalmokat másra nem biztak,
Minden Monarchiát fellyúl halattak.

H Vallyon

Vallyó s mit nyert raitok nag Sándor király?
Egyször adót adot ió akarattal,
Soha nem birt vélek az hires Király,
Lappongat előtte sok pogán király.
Pogánok nag sokszor látuan hatalmát,
Czudálkozuán itélék ez nagy Romát,
Nem embernek mondták előb lakóyát,
De Istennek hitták Roma rakóyát.
Saturnus egy feyedelem vólt volna,
Olaz ország földén mely lakot volna,
Kinek iámborfágát módgyák vólt volna,
Semmi külömbfegyet nem enget volna.
Eltek közönfeggel egy kerefetet,
Szolgálást, vér ontást az nem engedet,
Egyaránt hadta fő néppel köz rendet,
Ackor mondgyák régi aranyas időt.
Tulaydon neuére az földet hitták,
Az Capitoliumot ackor rakták,
Hólta vtán Királyt Istennek hitták,
Picus, Fauus, Latinus, vgy származtak.
Királyságban ezek is éltig voltak,
Szollások föld népnek mint Deákoknak,
Most is Romában hasonloúl szolnak,
Czak valamenijre hogy ottrombúltak.
Vagyon mostan is oly fele kereztien,
Istent ki dicziri csak deák nyeluen,
Azt tudgya hogy csak azt kedueli Isten,
De honnan vótték fel im meg mondom én.

Egy

59
Egy néhány száz ió eztendő mulásban
Iártak Apostalok predikálásban,
Christus igeiuel mentek Romában,
Sokat meg öltek ott mindennél tuduán.
Róllok ő-magában el nem feletkőzék,
Paranczola Latinus hogy bé iünének,
Király székiben ott ő le wltépék,
Troiaijak eszössen néki kőszönének.
Eő nyomórúlt voltokat budostokat,
Meg beszéluén Istennek akarattiát,
Kegyelmet kérenek és lako házat,
Nem szégyeneitik meg népét országát.
Igen szép ayandékot hoztak vala,
Æneas neuéuel ki adták vala,
Latinus leánya szerenczeyét vária,
Sziligy kegyelméuel nekik igy szolla:
No hatalmas Isten hozot tütőket,
Adgyon azért néktők ió szerenczéket,
Iúion bé Királytok fogia kezómet,
Akarok tú-néktők előmenetet.
Czuda sok ieleket én láttok vala,
Leányomnak ki lenne házas-tárfa,
Hizem hogy Iupiter ezt igy akarta,
Lauiniám hogy legyen Æneas tárfa.
Am ió keduel őket ayandékoza,
Louakat gazdag szerfzámokat hozata,
Æneasnak szekereket boczáta,
Iulusnak is arany lántzokat adà.

H ij Vala

60
Vala nagy boszzúban Leánnak anya,
Hamar város kapuyát fel vonyata,
Latinus királyra artzúl támada,
Siruán átkozoduán így kiált vala:

Tartot gyermekódet hogy iól adtad el,
Nyakát ez mai nap ám mint vágtad el,
Ióueuény latornak mint arultad el,
Engómet-is velle te ma meg óltél.

Az Troiaj Páris ez lészzen nekünk,
Ki mia onnan-is ki veztek ezek,
Hop mijés magunknak mely nagyot nyertünk,
Toluaj módon kapiák el ez leánt tóllünk.

Mely iámborúl Turnus kiuánta tólled,
Nem idegen vólt az de fót nemzeted,
Minden nemzetségének hirét esmerted,
Meg-is ez el futot inkább kedueled.

Im ezzennel lássuk ez szép menyegzőt,
Bor helyen igyanak ember véreket,
Ki futuán hazából küldé kóuetet,
Turnusnak ezzeokról adà hireket.

Mikor imezt Turnus hallotta volna,
Boszzúya haragia el fel bozdúla,
Nagy hertelen hadat ó fel-támazta,
Segeitfeget nagy fok felól kért vala.

Pogány Mezentius az Tuscyából,
Ennek fia Lausus Agillinából,
Harmad Auentinus Hercules magbol,
Camilla aszzony-is vala Volscából.

Vgyan

Vgyan el amúltak az TROIAIAK,
Czak LATINVS vala ó biztatóyok,
Ki fok népet adà az Æneasnak,
Viz parton egy kastélt ók czinalának. 61
De lám paranczola Latinus király,
Siessen el menni Æneas király,
Latiumban lakik Euander király,
Adgyon segeitfeget ió szomszéd Király.

Eő gondgyát viseli addig az hadnak,
Engede Æneas paranczolatnak,
Fel serdült Iulust hadgya az Királynak,
Míg ó táuúl lészzen iól forgodgyanak.
Nem kely lám nyugodni az Æneasnak,
Eyel nappal euezésben valának,
Palantheum városhoz mikor iutának,
Lako helyre az Euander királynak,
Sok könyhullatással könyörge Király,
Nyomorúságát beszéluén sirással,
Könyörüle s szána az iámbor Király,
Latinust-is nézuén segeite Király.

Király mellé adà az ónnón fiát,
Æneas sietuén látá kastélyát,
Sok helyen le vonták immár az falát,
Czak Ilten tartotta fokszor táborát.

Oly vakmerő ellenséggel hartzola,
Rettenetes lén az hadnak forgása,
Czudáltattia szörnyű voltát Cronica,
De minden dolognak czak ez sommáya.

H iij Győze-

62 Gyozedemet venek az Troiaijak,
Egy néhány Királyok ott meg hallának,
Turnus egyfzör el szókék sullyán hartznak,
De végre meg ólék az Troiaijak,
Ez lén Æneasnak másod hazáya,
Melybe nagy vér-ontás nélkül nem szálla,
Latinus Ipáual szörzésbe álla,
Szabadon boczátta már az városba.
Nagy kiáltások városban eszenek,
Nem kely ide iüni olyan embernek,
Ki miat orzággal infegbe estek,
Söt halálíg néki meg nem engednek.
Tón czititást iámbor Latinus király,
De nem gondolának semmit szauáual,
Azért ostromlatta Æneas király,
Nem fok napra szót adának városbol.
Ezzen meg rettene Amata aszzony,
Fel-akazta magát Királyne-aszzony,
Sok ország rettene ez czuda dolgon,
Nagy fok ellenfeg lén meg hodulásban.
Feyét haytogata Latinus király,
Sokat tanáczkozot fő Olaszokkal,
Köueteket küldé ió akarattal,
Æneast bé várnák minden hadáual.
wlének louakra reggel másod nap,
Æneas indúla városhoz az nap,
Mind az egész hadánál Király magasb,
Iulus-is forgodék had elöt az nap.

Rayt ok

63 Raytok az Olaszok oh mint czudálnak,
Vén Latinussal fő népek valának,
Eleykbe szép móddal indulának,
Nagy szerelmes-képpen kezét nyuitának.
Oly igen köueti Latinus fiát,
Meg boczás ió fiam kéri Æneast,
Engöm ne vély haboruságnak okát,
De hízem iól érted mindennek okát.
Rayta boszzút állot hatalmas Isten,
Iúy bé te házadba örökfegódben,
Meg adom te-nékód az mit régenten
En ígértem vala ide iótódben.
Ezzekre Æneas király felele,
Edes Atiám mindent értettem ebben,
Nem te voltál fő oka ez veszélben,
Isten így akart hozni engöm éz földre.
Így beszélúén mentek vala bé házba,
Aszzony-népek s leányok fok ablakokba
Ki omlottak vala az nagy czudára,
Minden vigasággal piatz zeng vala.
No végre az szép Szúz el bé indúla,
Ekóssen bé lépék Király leánya,
Számptalan szolgáló hoszzan vtánna,
Vidam tekintetű szép leány vala.
Feyedelem Æneas mikor látá,
Eő-magában rayta fokát czudála,
Nem semmi Turnusnak vakmerő volta,
Íly széplégért adta magát halálra.

Eő vén

64
Eő ven Atia leánt ám kézen foga,
Æneas királynak szépen ayánla,
Sok wduözleteckel őket meg álda,
Kit Troiaj király jó keduel foga.

Régghi hw szolgálát ottan izolleita,
Achatesszel ayandékot oztata,
Szép Lauiniának ruhákat adà,
Az mellet gazdag arany lántzot adà.

Troiából ki kapot gazdagfágokból
Tiztele Ipayát királij paltzáual,
Priamustúl marat arany kupáual,
Eő magát ayánla szolgálattiaual.

Sőt mely nagy gazdagon az menyegző lén,
Egy város élteben el fel készült lén,
Szerelmében mert hogy felesége lén,
Olaz nyeluen neue Lauinium lén.

Eő élteben hóltíg nagy iámbor vala,
Mint töródet ember végre meg hálà,
Iulus s Ascanius fia marada,
Alba neuó várost az rakatata.

Rólla marat vala két fiu magzat,
Amulius s Numitor birák Albát,
Amulius el wze óczét Numitort,
Hogy inkább ő birhassa birodalmát.

Oly szép Leánya Numitornak vala,
Kit Rheának hittak, Báttia gondola,
Magot ne foghatna ócze leánya,
Ki miat el vezne ő királyfága.

Gonoz

Gonoz akaratból senki ne velye,
Eörök szüzeffegre az Leánt küldé,
Mars Istennek Clastromába azt küldé,
Az Napnak fenye az vtán el vesze.

Oly szép két magzattia akkor lett vala,
De nem tudgyák kitúl származot vala,
Ez nagy czudán Király bánkodik vala,
Titkon két gyermekért bé küldet vala.

Kegyetlenül Leánt élön temeté,
Gyermekeket vízbe vetnie küldé,
De az ember ki azzokat el viué,
Egy-más mellet víz parton ám le téué.

Azzokra talála egy nőstén farkas,
Szayába fel falà őket mint okos,
Kis kőlykeij közzé viué az farkas,
Teyén fel neuelé igen irgalmas.

Nyai iuhual egy páztor nem meszze vala,
Honnan mint eh állat iuhot kap vala,
Az páztor Faustulus kergeti vala,
Egyfzör az álomra szintén talála.

Tiztes Gyermekeket hogy látta volna,
Oly igen magában raytok czudállá,
Kiket ő óleben vin az szállásra,
Remusnak s Romulusnak neuzte vala.

Valának immár iól fel serdült korban,
Toluayok budosnak vala határban,
Gyakran szoktak vala kapdosni iuhban,
Vigyázának ketten az iuh kolárban.

I

Sőt

66
Söt egyfőzör toluayok rohantak vala,
Remust meg kötőzuen el kapták vala,
Amilius királynak vitték vala,
Hogy toluay fi volna arútták vala.

Tiztet már tart vala Királynak ócze,
Kit az királyfágért régen ki vere,
Vduar biro Numitor király engette,
Az gyermek Anyának atia enniibe.

Ennek adà Remust hogy meg büntesse,
De ő ifiu voltán az könyörüle,
Socká ő hazában el reytegete,
Annak abrázattiát gyakran szómlele,

Söt Numitor egyfőzör kérdezni foga,
Honnan valo volna néki meg mondgya,
Ifiu meg beszéle az mint hallotta,
Erdőben az farkas minket tartotta.

Test vér atiafia hogy még egy volna,
Iuh kosárban egy páztornál ki volna,
Kiket farkas álól el hozot volna,
Es az iuhok teyén fel-tartot volna.

Vig szűuel Numitor még-is vgy kére,
Ier el vellem fiam vgy mond az helyre,
Mutasd meg énnéköm Iuh hól legelne,
Akarnám az páztor vellem beszéllene.

De mely nag örömmel ők mennek vala,
Mikor az Iuh-páztort meg lelték volna,
Ideyét dolgának értötték volna,
Romulust-is Numitor el hozta volna.

Ismere

67
Ismere Numitor vnokaijnak,
Páztorokat hűttel ott fogattaták,
Czak legyetek vellünk igyen szollának,
Királyt meg ölhettiük czak akariátok.

Nag Wracká teszünk feyenkint túteket,
Mert mij vagyunk az királij nemzetek,
Minden birodalmok minket illetnek,
Ezt haluán Páztorok sokan gyúlének.

Ebben hir lén egész ország népének,
Ió reménység mia melé iđuének,
Amulius halla kétségbe esék,
Nem sok viadallal őtet meg ölék.

Parttián Tyberisnek hól vettettének,
Két felől az vizen várost szörzének,
Hét igen nagy hegyet bé kereitének,
Mezöt s szánto földet benne szörzének.

Leányokat szomszéd földről kapának,
Sabiniból erőuel házasulának,
Páztorokkal Királyok le szállának,
Száz tanácsot Atiák valasztatának.

Ez lén az nagy Roma ez mai napig,
Kit senki meg nem birt még ez ideig,
De soknak paranczolt mai oráig,
Kikben meg neuezni nem nyugszom addig.

Czuda mely hatalmas Athena vala,
De semmit Romának még sem ártata,
Lacedemon város néki meg hayla,
Sándor fő városi halgattiák vala.

Tauria,

68
Tauria, Gallia, és Brithania,
Nagy Asia, Colchos, és Arabia,
Meotica, Lydia, és Thracia,
Illyria, Pontus, Lusitania.

Igen rettegte őtt bölcz Görög ország,
Thot ország, Magyarok, s Szereczen ország,
Carthágo, Cyrene, Ægyptus ország,
Nagy két Német ország s Francia ország.

Többi közöt de iay Sidók országa
Az égh àlat, mint lén onnan romlása,
Huzti Péter kit magában czudála,
Isten rá segéluén mászor meg mondgya.

V E G E.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

HUSZTI PETER

AENEIS

BARTFA, 1582. 34 lev.

Szk I. 185.

Lh.: MTAK - RM I. 4° 250.

FINIS
VICI